

No: 1696 – Mahreç İşareti

TOKAT AYNALI ÇARIK

Tescil Ettiren

TOKAT İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 23.06.2023 tarihinden itibaren korunmak üzere 04.02.2025 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	: 1696
Tescil Tarihi	: 04.02.2025
Başvuru No	: C2023/000181
Başvuru Tarihi	: 23.06.2023
Coğrafi İşaretin Adı	: Tokat Aynalı Çarık
Ürün / Ürün Grubu	: Çarık / Halılar, kilimler ve dokumalar dışında kalan el sanatı ürünleri
Coğrafi İşaretin Türü	: Mahreç işareti
Tescil Ettiren	: Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğü
Tescil Ettirenin Adresi	: Yeşilirmak Mah. Mehmet Şahin Bulvarı No: 38 Merkez TOKAT
Coğrafi Sınır	: Tokat ili
Kullanım Biçimi	: Tokat Aynalı Çarık ibareli aşağıda verilen logo ve mahreç işareti amblemi, ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde yer alır. Ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığında, Tokat Aynalı Çarık ibareli logo ve mahreç işareti amblemi, işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Tokat Aynalı Çarık, sığır derisinden yapılan ve üzerinde ayna süslemeleri konulması suretiyle Tokat ilinde üretilen bir çarıktır. Tokat Aynalı Çarığın üst kısmı ve iç astarında ham deri, tabanda sığır - manda derisi ve iç astarda meşin deri kullanılır. Tabandaki manda kösesi ile üstteki sığır-koyun derisi arasında ince biye kullanılır ve çarığın arka tarafı pervazla dikilerek kapatılır. Tokat Aynalı Çarık üretimi tamamen el işçiliği ile yapılır. Tokat Aynalı Çarığın üzerinde süsleme malzemesi olarak boncuklar ve orlon ipten yapılan ponponlar kullanılır.

Şer'iyye Sicillerindeki kayıtlarda Tokat Aynalı Çarığın üretiminin 18.yy'dan beri yapılmaktadır. Yöre kadınları ve düğün merasimlerinde duvağı örtülen gelinler kendileri ve etraflarını görebilmek için Tokat Aynalı Çarığı kullanmışlardır.

Coğrafi sınırdaki köklü bir geçmişe sahip olan Tokat Aynalı Çarık, Tokat ilinin geleneklerinde önemli bir yere sahiptir. Bu sebeplerle Tokat Aynalı Çarığın coğrafi sınır ile ün bağı bulunur.

Üretim Metodu:

Tokat Aynalı Çarık yapımında kullanılan araçlar:

Örs: Ayak biçiminde demir bir tezgâhtır. Çarık dikildikten sonra kenar dikişlerin dövülmesi için kullanılır.

Cekiç: Deriyi dövmek ve düzeltmek, derileri taban astarına yapıştırmak ve tabanı parlatmak için kullanılır.

İğne: Çarığın parçalarını dikiş ile birleştirmekte kullanılır.

Biz: Sivri ve delici ucuyla iplik geçirmek için yol açmada kullanılır.

Bıçak (falçata): Derileri kesmek ve açmak amacıyla kullanılır.

Deri kesim bıçağı: Deri kesiminde ve kösele üzerindeki derileri belirginleştirmede kullanılır. Bıçak sapının arkası sivridir. Bu kısım köşeleri yuvarlaklaştırma ve nokta koyma işlemlerinde kullanılır.

Danalya (dişli): Çarığı kalıba daha düzgün çekebilmek ve alt tabanı kalıba germek amacıyla kullanılır.

Çarklı zımba: Delik açmada kullanılır ve çeşitli çap büyüklükleri bulunur. Deride özellikle kenar birleştirmede ve deri yüzey süslemesinde kullanılır.

Tahta kalıplar: Çarıkların ölçülerine göre değişik boyutlarda ahşaptan yapılır ve çarığa şekil vermek amacıyla kullanılır.

Cekecek: Çarığı kalıba yerleştirmek için kullanılır.

Zımba: Deride delik açmak için çekiçle vurularak kullanılır.

Istampa: Çarıkların numaralarına göre ince mukavvadan yapılmıştır ve derinin kesilip hazırlanması için kullanılır.

Tokat Aynalı Çarık yapımında kullanılan gereçler:

Yapıştırıcı: Deri parçaların yapıştırılmasında kullanılır.

Çiris: Çarığın iç astarı ile dış yüzünün yapıştırılmasında kullanılır.

Deri şeritler: Kesilerek ip haline getirilmiş ince uzun derilerdir. Parçaları birleştirmede ve çarığı süslemede kullanılır.

Bal mumu: İpliği mumlamak için kullanılır. Mum, ipliğin deriye kolayca geçmesini sağlar ve ipin çürümmesini engeller.

İplik: Çarığı dikmek için kullanılır.

Deri: Taban için kösele, üstte koyun derisi, parçaların birleştirildiği bölümleri süslemek amacıyla biye olarak ince sığır ve keçi derisi, çarığın arka kısmında pervaz olarak koyun derisi (meşin), çarığın süslemesinde renkli deri parçaları kullanılır.

Tokat Aynalı Çarığın süslemesinde ayna, ponpon, püskül ve boncuk kullanılır.

Tokat Aynalı Çarık örnekleri

Tokat Aynalı Çarık üretim aşamaları:

Öncelikle iplikler bal mumu ile mumlanarak suya ve çürümeye karşı dayanıklı hale getirilir. İstenilen ayak numarasına göre (35-40) önceden hazırlanmış istampalar kullanılarak üst yüz için işlenmiş sığır derisi deri kesim bıçağıyla, taban için kösele falçatayla kesilir. Kesilen astar ve dış yüz düzgün görünmesi için çiris ile yapıştırılır. Kesilen deriler birleştirmek için ip ve iğne ile dikilir. İnce biye ile parçalar birleştirilir. Deri, yan dikişlerinin düzgün olması için örs üzerinde çekiçlenir. Çarık çekiçlendikten sonra ıslatılır ve çevrilir. Bu aşamadan sonra cekecek yardımıyla ahşap kalıplara çarıklar çekilir ve danalya ile giydirilir. Kalıpta düzgün durması için çekiçle dövülüp bir gün süre ile kurumaya bırakılır. Kuruduktan sonra el ile kalıptan çıkarılır. Daha sonra çarığın yan tarafları kesilir ve iç astara yapıştırıcı ile yapıştırılır. Sonrasında deri şeritler geçirilir. Kalıptan çıkarılan çarığın

dili olan parçası yapıştırılarak sonradan ilave edilir. Ayna konulacak üst yüze büyük delik açmak için zımba kullanılır. Çarklı zımba kullanılarak boncukla ve renkli ipliklerden elde edilen ponponlarla Aynalı Çarık süslenir. Böylece Tokat Aynalı Çarık kullanıma hazır hale gelir.

Coğrafi Sınır İçerisinde Gerçekleşmesi Gereken Üretim, İşleme ve Diğer İşlemler:

Coğrafi sınırdaki köklü bir geçmişe sahip olan Tokat Aynalı Çarık, Tokat ilinin geleneklerinde önemli bir yere sahiptir. Bu sebeplerle coğrafi sınır ile ün bağı bulunan Tokat Aynalı Çarığın tüm üretim aşamaları, coğrafi sınırdaki gerçekleşir.

Denetleme:

Denetimler; Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğü koordinatörlüğünde ve Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Tokat İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ve Tokat İl Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğünden konuda uzman birer kişinin katılımıyla 3 kişiden oluşan denetim mercii tarafından gerçekleştirilir.

Denetimler, düzenli olarak yılda 1 defa, ayrıca gerek görülmesi ve şikâyet halinde her zaman yapılabilir. Denetime esas kriterlere aşağıda yer verilmektedir.

- Üretimde kullanılan derilerin ve diğer malzemelerin uygunluğu.
- Üretim metoduna uygunluk.
- Özellikle çarığın ön yüzünde ayna, arka kısmında pervaz kısmı olmak üzere, ürün özelliklerinin uygunluğu.
- Tokat Aynalı Çarık ibaresinin, logosunun ve mahreç işareti ambleminin kullanımının uygunluğu.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden, denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren, hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.